

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์. ความเป็น "พวกเรา" และ "พวกเขา" ในสังคมไทย. วารสาร มหาวิทยาลัยศิลปากร. 3 (2543): 19-20.
- กาญจนะ ประกาศวุฒิสถา. ทหารจีนคณะชาติ กักมินตั้ง ตกค้างทางภาคเหนือประเทศไทย. เชียงใหม่: สยามรัตน์ พรินต์ติ้ง, 2546.
- กาญจนา แก้วเทพ. ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เอดิชั่น เพรสโปรดักส์, 2549.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สรุปผลการสัมมนาการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือ. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2522.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. หนังสือแนะนำเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตะวันออก, 2545.
- การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูง 20 จังหวัดในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2545.
- เก็จนภา วราสิริ. ททท. เผยแพร่ประเทศไทยอย่างไรในปีท่องเที่ยว. อนุสาร อ.ส.ท. 28, 1 (มกราคม 2530): 61-65.
- เกษม มนต์. การสอนสุขศึกษาแก่เด็กชาวเขา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2516.
- ขจัดภัย บุรุษพัฒน์. ชาวเขา. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา, 2528.
- ขจัดภัย บุรุษพัฒน์. ชาวเขา. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา, 2538.
- ขจัดภัย บุรุษพัฒน์. ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย. นครหลวงฯ: แพร์พิทยา, 2515.
- ขวัญดี อัครววุฒิชัย. การอภิปรายหัวข้อ "เรื่องราวชาวป่า: คนป่าในงานวรรณกรรม. ใน สรุปผลการสัมมนาทางวิชาการระดับชาติ เรื่อง เงาะป่า. กรุงเทพมหานคร: เอดิชั่น เพรส โปรดักส์, 2541.
- ขุนช้าง ขุนแผน ฉบับหอสมุดแห่งชาติ. พระนคร: คลังวิทยา, 2506.
- คาร์ร, เอ, นายแพทย์ และ ไชเคน-ฟาเคน, อี, พันตรี. ชาติพันธุ์วิทยาว่าด้วยชนชาติเผ่าต่างๆ ในประเทศไทย. ใน ประมวลพระบรมราชาธิบายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สยาม พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และ ชาติพันธุ์วิทยาว่าด้วยชนชาติเผ่าต่างๆ ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2515.

- คาร์ล บ็อค. **ท่องถิ่นสยามยุคพระพุทธเจ้าหลวง** (เรียบเรียงจาก Temples and Elephants ของ Carl Bock). เรียบเรียงโดย เสถียร พันธรั้งซี และอัมพร ทีชะระ. กรุงเทพฯ: มติชน, 2543.
- โคทม อารียา. **วิจารณ์ค่ายชาวเขา. วิจัยชาวเขา 2515-2516.** กรุงเทพฯ: ชมรมศึกษาและวิจัยชาวเขา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. **ภาษีฝิ่น.** ใน **เอกสารรัชกาลที่ 5 กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ,** ร.ศ.124-129. หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ค.14.1ก (32-49) เล่ม 3.
- จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. **รายชื่อตำบลที่ต่างๆ ทั้งรายประมาณแถบียนพลเมืองที่ดิน ซึ่งฝ่ายไทย กล่าวว่าเป็นพระราชอาณาเขตสยาม แต่ตามเส้นกะปันเขตแดนในแผนที่อังกฤษที่ส่งมานั้นยกเอาตำบลเหล่านี้เข้าในเขตแดนอังกฤษ.** ใน **เขตแดนอังกฤษทางหัวเมืองลาวเฉียง,** 17-23 ธันวาคม ร.ศ.111. หอจดหมายเหตุชาติ. ร.5 ต.40/5.
- จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. **รายงานหลวงประชาคตกิจ ข้าหลวงสำรวจเขตแดนเรื่อง ภูมิประเทศเขตแดนฝ่ายตะวันตกเฉียงเหนือเมืองนครเชียงใหม่ และเมืองต่วน เมืองหาง เมืองจวด เมืองทา เมืองสาด และอื่นๆ,** 12 สิงหาคม – 17 ตุลาคม ร.ศ.109. หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ต.40/3.
- จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. **เรื่องรายงานพระองค์เพ็ญฯ เสด็จตรวจการป่าไม้,** 1 พฤษภาคม ร.ศ.112. หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.16/10.
- จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. **หนังสือพระเจ้านองยาเธอกรมหมื่นดำรงราชานุภาพกราบบังคมทูล,** 11 กันยายน พ.ศ.2435. หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. ร.5 ม.40.5.
- จันทน์ เจริญศรี. **โพสต์โมเดิร์น และสังคมวิทยา (Postmodern&Sociology).** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิภาษา, 2545.
- จันทรบูรณ์ สุทธิ. **ไร่เลื่อนลอยของชาวเขา.** เชียงใหม่: ศูนย์วิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, 2524.
- จามะรี เชียงทอง. **ชุมชนกับการจัดการทรัพยากร: ศักยภาพและการต่อสู้ของท้องถิ่น.** ใน **อานันท์ กาญจนพันธุ์(บรรณาธิการ), พลวัตของชุมชนในการจัดการทรัพยากรสถานการณ์ในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2543.
- จามะรี เชียงทอง. **สังคมวิทยาการพัฒนา.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2549.
- จำลอง พัฒนเวช. **การฝึกอบรมผู้ช่วยครูสอนเด็กชาวเขาในการสอนวิชาสุขศึกษา.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- จิตร ภูมิศักดิ์. **ความเป็นมาของคำสยาม ไทย ลาว และขอม และลักษณะทางสังคมของชื่อชนชาติ ฉบับสมบูรณ์.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม, 2544.

- จิตรนุกูล, จำ. โคลงรูปภาพมนุษย์ชาติต่างๆ ในวัดพระเชตุพน. วชิรญาณ. เล่ม 3 แผ่น 12 วันที่ 5 เดือน 2 ขึ้น 15 ค่ำ ปีกุนนพศก 1249 (2430).
- จุฑา กฤษณามระ. คำบรรยายเรื่องปัญหาป่าไม้กับชาวเขา. ใน **ประมวลคำบรรยายการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา รุ่นที่ 1 พ.ศ.2506 การเกษตรป่าไม้ และอนามัย**, หน้า 1-8. 4-27 กันยายน 2506. กรุงเทพฯ: กรมประชาสงเคราะห์. 2506. (อัดสำเนา)
- จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. บอกรูปพวกเงาะโดยสังเขป. ใน **ประมวลความเรียงเบ็ดเตล็ด**. เล่ม 1 / Thai cultural reader book 1, ใน Robert B. Jones, Ruchira C. Mendiones and Craig J. Reynolds, หน้า 267-272. New York: Cornell University, Southeast Asia Program, 2513.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **ทีระลิกสยามรัฐพิพิธภัณฑสถานลุมพินี พระพุทธศักราช 2468**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **แบบเรียนสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชาวเขา**. กรุงเทพฯ: แผนกประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **แบบเรียนสุขศึกษาสำหรับนักเรียนชาวเขา**. กรุงเทพฯ: แผนกประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.
- เจฟฟรี เรช. **ขบวนการคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พินเนส, 2517.
- ฉลอง สุนทราวาณิชย์, บรรณาธิการ. **ปาถกฐาของผู้แทนราษฎรเรื่องสภาพของจังหวัดต่างๆ**. กรุงเทพฯ: สมาคมมิตรภาพญี่ปุ่น-ไทย, 2539.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. การวิจัยเพื่อปราบปรามประชาชน. (เก็บความบทความของ Al McCoy). **จุลสารโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์** 3, 3 (2519): 70-81.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. **จักรวรรดินิยมทางมานุษยวิทยา: มือที่เข้าไปโอบอุ้มชาวเขาในประเทศไทย**. (เก็บความบทความของ Patrick Flanagan). **จุลสารโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์** 3, 1 (2518): 70-81.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์ และไชยันต์ รัชชกุล. Ethnography: ว่าด้วยการศึกษา/การเขียนถึงเรื่องราวของ "คนอื่น". **สังคมศาสตร์** 11, 1 (ตุลาคม-ธันวาคม 2541): 54-74.
- เฉลิมศักดิ์ แห่งมงาม. **อ้อมอกภูเขา**. อัญญา: ทานตะวัน, 2527.
- ชนะ เมืองงาม. **กะเหรี่ยงแสนหวิ**. **คนเมือง** 2, 5 (พฤศจิกายน 2498).
- ชมรมศึกษาและวิจัยชาวเขา. **วิจัยชาวเขา พ.ศ.2512-2516**. กรุงเทพฯ: ชมรมศึกษาและวิจัยชาวเขา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

- ชมัณเฒ สุนทรสวัสดิ์. การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์เกี่ยวกับกิจการป่าไม้ทางภาคเหนือของ
ไทยตั้งแต่ พ.ศ.2439 ถึง พ.ศ.2475. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหา
บัณฑิต, แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- ชลธิรา สัตยาวัฒนา. สิทธิชุมชนท้องถิ่นพื้นเมืองดั้งเดิมล้านนา: กรณีศึกษาชุมชนลัวะ ยวน
ลื้อ ปกาเกอญอ (กะเหรี่ยง) ในจังหวัดน่าน เชียงราย และเชียงใหม่. กรุงเทพฯ:
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2546.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. สงครามอินโดจีน: เวียดนาม เขมร ลาว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิมพ์แอนด์,
2517.
- ชาติ (นามแฝง). สูญนาน. ยุทธโฆษ 71, 2 (กรกฎาคม 2506): 36-48.
- ชูศักดิ์ วิทยาภัก. ชุมชนกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในภาคเหนือ. ใน อานันท์ กาญจนพันธุ์
(บรรณาธิการ), พลวัตของชุมชนในการจัดการทรัพยากรสถานการณ์ในประเทศไทย
ไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2543.
- ชูศักดิ์ วิทยาภัก. สังคมศาสตร์กับการศึกษาคนชายขอบ. สังคมศาสตร์; ฉบับสังคมศาสตร์กับ
การศึกษาคนชายขอบ, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 11, 1 (ตุลาคม –
ธันวาคม 2541): 2-25.
- เชิด ชยาวุธ. สีขางเดนมมนุษย์สมัยหิน. คนเมือง 1, 5 (พฤศจิกายน 2497).
- โชติช่วง นาดอน. ดอยสูง ไฟใส. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เรื่องปัญญา, 2545.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. ผิดสื่กับการจัดระเบียบความรู้. วิชาษา 1, 8 (ลำดับที่ 8 วันที่ 1
กุมภาพันธ์ – 15 มีนาคม 2551): 5-10.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณะ และ
ความเป็นอื่น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิชาษา, 2549.
- ไชยันต์ รัชชกุล. เอกสารประกอบการสอนกระบวนวิชา 004403 มโนทัศน์ต่ออดีต/การรับรู้
อดีต (Perception of the Past). เชียงใหม่: ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550. (อัดสำเนา)
- ดนัย ไชยโยธา. ประวัติศาสตร์ไทย: ยุคธนบุรีถึงกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์,
2546.
- ดวงดาว สุวรรณรังษี. พืชดอยหลวงเชียงดาว. อนุสาร อ.ส.ท. 20, 7 (กุมภาพันธ์ 2523).
- ดอดด์, วิลเลียม คลิฟตัน, ดร. เรื่อง "ไทย" "The Tai Race. แปลโดย หลวงนิเพทย์นิติสรร์. ใน
ประมวลเรื่องของชนชาติไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทกรุงเทพวัฒนมภูมิ, 2513.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระยา. นิทานโบราณคดี. กรุงเทพฯ: บุรินทร์การพิมพ์, 2517.

- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระบรมราชา. **ระยะทางกรมดำรงราชานุภาพตรวจราชการมณฑลอุดร และมณฑลอิสาน ร.ศ.125 พ.ศ.2449.** กรุงเทพฯ: มูลนิธิสมเด็จพระบรมราชาดำรงราชานุภาพและหม่อมเจ้าจงจิตรถนอม ดิศกุล พระธิดา, 2538.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระบรมราชา. **ว่าด้วยคนชนชาติกะเหรี่ยง แขวงเมืองไทรโยค. ใน ลัทธิธรรมนิยมต่าง ๆ ภาคที่ 22 ว่าด้วยประเพณีการบวชนาค งานนักขัตฤกษ์ของชาวอินท และเรื่องความสุข.** พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2472.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระบรมราชา และนริศรานุวัตติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยา. **สารสนสมเด็จ, เล่ม 6.** กรุงเทพฯ: มูลนิธิสมเด็จพระบรมราชา นริศรานุวัตติวงศ์ มูลนิธิสมเด็จพระบรมราชาดำรงราชานุภาพ และองค์การค้ำของครูสภา, 2538.
- ตามไท ดิลกวิทยรัตน์. **ภาพลักษณ์ของ "คอมมิวนิสต์" ในการเมืองไทย. รัฐศาสตร์สาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 24, 2 (2546).**
- เต็ม วิภาคย์พจกิจ. **ประวัติศาสตร์อิสาน.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- ถาวร กัมพลกุล (ป้อพอ). **เสียงอุทธรณ์จากชนเผ่า.** กรุงเทพฯ: คณะกรรมการคทาหลักเพื่อกลุ่มชาติพันธุ์, 2547.
- ทวิช จตุรพฤกษ์. **เสียงจากคนชายขอบศักดิ์ศรีความเป็นคนของชาวลิซอ. เชียงใหม่: เครือข่ายชาติพันธุ์ศึกษา ศูนย์ภูมิภาคเพื่อการศึกษาสังคมศาสตร์และการพัฒนาที่ยั่งยืน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.**
- ทองอยู่ ไทยกกล้า. **แม่วเขียว. ยุทธโฆษ 77 (มกราคม 2512).**
- ทองอยู่ ไทยกกล้า. **แม่วขาวเขาผู้โหดหาญ. ยุทธโฆษ 76 (กรกฎาคม 2511).**
- ทองอยู่ ไทยกกล้า. **แม่วขาวเขาผู้โหดหาญ. ยุทธโฆษ 77 (มกราคม 2512).**
- ทักษ์เฉลิมเตียรณ. **การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ.** กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2548.
- เทพสาครสถิต, พระยา. **หนังสืออ่านภูมิศาสตร์. เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่สิบหก. พระนคร: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2487.**
- เทพสาครสถิต, พระยา. **หนังสืออ่านภูมิศาสตร์. เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่สิบ. พระนคร: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2482.**
- ธ. ศ. (นามแฝง). **ข่าวก้อในแคว้นฉาน. คนเมือง 1, 7 (มีนาคม 2498): 109-117.**
- ธงชัย วินิจจะกุล. **ชนพวกอื่นในแดนตน. ฟ้าเดียวกัน 1, 1 (มกราคม – มีนาคม 2546): 90-94.**
- ธงชัย วินิจจะกุล. **ประวัติศาสตร์การสร้างตัวตน. ใน สมบัติ จันทร์วงศ์ และชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (บรรณาธิการ), อยู่เมืองไทย, หน้า 129-182. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.**

- ธงชัย วินิจจะกุล. ภาวะอย่างไรหนอที่เรียกว่าศิริไลซ์ เมื่อชนชั้นนำสยามสมัยรัชกาลที่ 5 แสวงหาสถานะของตนเอง ผ่านการเดินทางและพิธีภักดิ์ทั้งในและนอกประเทศ. **รัฐศาสตร์สาร** คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 24, 2 (2546).
- ธวัช ยอดเมือง. ย่ำถิ่นยางคอยาว. **คนเมือง** 1, 9 (มีนาคม 2498): 31-47.
- ธวัช ยอดเมือง. ล่องตุ๋นศวินแห่ง ลอยไหลง. **คนเมือง** 1, 11 (พฤษภาคม 2598): 54-65.
- ธัมมโรโส ภิกขุ และวิโรจโน ภิกขุ. **ประวัติและประเพณีชาวเขาเผ่าแม้ว**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักสงฆ์คอกอญ เชียงใหม่, 2517.
- ธีรยุทธ บุญมี. **ชาตินิยมและหลังชาตินิยม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สายธาร, 2547.
- นคร พันธุ์ณรงค์. **ปัญหาชายแดนไทย-พม่า**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2540.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. **การปฏิวัติสยาม พ.ศ.2475**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2546.
- นงลักษณ์ ลิ้มศิริ. **ความสัมพันธ์ญี่ปุ่น-ไทยสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2**. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชีย, 2549.
- นงลักษณ์ ลิ้มศิริ. **ความสำคัญของกบฏหัวเมืองอีสาน พ.ศ.2325-2445**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภาควิชาประวัติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.
- นราธิประพันธ์พงศ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ. **พงศาวดารไทยใหญ่**. เล่ม 1. กรุงเทพฯ: คุรุสภา, 2505.
- นราธิประพันธ์พงศ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ. **พงศาวดารไทยใหญ่**. เล่ม 2. กรุงเทพฯ: คุรุสภา, 2505.
- นราธิประพันธ์พงศ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ. **พระราชพงศาวดารพม่า**. กรุงเทพฯ: คุรุสภา, 2505.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. **การปราบฮ่อและการเสียดินแดน พ.ศ.2431**. วิทยานิพนธ์ระดับศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. **ชาติไทย เมืองไทย แบบเรียนและอนุสาวรีย์: ว่าด้วยวัฒนธรรม, รัฐ และรูปการจิตสำนึก**. กรุงเทพฯ: มติชน (ศิลปวัฒนธรรม), 2547.
- นิภา กันตะบุตร. **ชาวเขายุคพัฒนา**. **สามัคคีสาร** (ม.ป.ท.), 2513.
- บริดเจย์, หมอ (Dr.Bradley). **อักขรภิธานศรีबंध์** (Dictionary of the Siamese Language). Bangkok, 2416.

- บันทร อ่อนดำ. ระบบการเมืองในสิบสองปันนา: การศึกษาอาณาจักรของพวกลื้อในมณฑล
ยูนนานประเทศจีนโดยการศึกษาแบบ ethnohistory. **จุลสารโครงการตำรา
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์** 2, 4 (กรกฎาคม 2518): 20-27. (เก็บความจาก
รายงานของ มิตสุโอะ นากามูระ)
- บัลลังก์ (นามแฝง). เยี่ยมบึงจ้าวเหนือดอยช้าง. **คนเมือง** 2, 10 (เมษายน 2499):
88-95.
- บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. 30 ชาติในเชียงราย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศยาม, 2547.
- บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. ชาวเขาในไทย. กรุงเทพฯ: มติชน, 2545.
- บุญเลิศ พริงพาวลี. ออมิที่ผาเงา. **คนเมือง** 2, 10 (เมษายน 2499): 131-140.
- บุญเสริม สาทราลัย. **เสด็จล้านนา**. เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, 2532.
- ปนัดดา บุญยสาระนัย. ชนเผ่าอาข่า: ภาพลักษณ์ที่ถูกสร้างให้สกปรกแต่ดึงดูดใจ. ใน **ปิ่นแก้ว
เหลืองอร่ามศรี** (บรรณาธิการ), **อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และความเป็นชายขอบ**.
กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2546.
- ปรมาลิขิตชินอรส, กรมหมื่น. โคลงรูปภาพมนุษย์ชาติต่างๆ ในวัดพระเชตุพน. **วชิรญาณ** เล่ม 3
แผ่น 12 วันที่ 5 เดือน 2 ขึ้น 15 ค่ำ ปีกุนนพศก 1249 (2430).
- ประชาภิจักรจักร, พระยา. **พงศาวดารโยนก** (ฉบับหอสมุดแห่งชาติ). กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร,
2504.
- ประชาภิจักรจักร, พระยา. รายงานหลวงประชาคดีกิจ ข้าหลวงสำรวจเขตแดน เรื่อง **ภูมิ
ประเทศเขตแดนฝ่ายตะวันตกเฉียงเหนือ เมืองนครเชียงใหม่ และเมืองต่วน เมือง
หาง เมืองจวด เมืองทา เมืองสาด และอื่น ๆ**. กองจดหมายเหตุแห่งชาติ ร.5 ต.40/3
รายงานหลวงประชาคดีกิจ กราบทูลเรื่องหัวเมืองชายแดนตะวันตกเฉียงเหนือ, 2434.
- ประชาภิจักรจักร, พระยา. **ว่าด้วยภาษาต่างๆ ในสยามประเทศ**. Bangkok: Institute of
Language and Culture for Rural Development, Mahidol University, 1995. (พ.ศ.
2538)
- ประชาคดีกิจ, ชุน (พระยาประชาภิจักรจักร). ว่าด้วยประเภทคนป่าภูเขาฝ่ายเหนือ. **วชิรญาณ**
เล่ม 1, แผ่น 9, วัน 6 เดือน 4 ขึ้น 8 ค่ำ ปีระกา สดับศก 1247 (พ.ศ.2428): 164-166.
- ประชาสงเคราะห์, กรม. **หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี** ที่ 2848/2502 ลงวันที่ 9
มิถุนายน 2502 ถึงอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการ
สงเคราะห์ชาวเขา. กรมประชาสงเคราะห์, 2512.
- ประภาส จารุเสถียร. **ชาวเขาในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: กรมประชาสงเคราะห์, 2509.

- ประวัติสังเขปชนชาติแมว เข้า มูเซอร์ (ลัทธิธรรมนิยมต่าง ๆ ภาคที่ 24). พระนคร:
โรงพิมพ์ภูไท, 2475.
- ประสิทธิ์ ลีปรีชา. กลุ่มชาติพันธุ์ม้งกับปัญหาเสียดิต. **สังคมศาสตร์: วารสารทางวิชาการ
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่** 11, 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2541): 136-
164.
- ประสิทธิ์ ลีปรีชา. การสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง. ใน **วาทกรรม
อัตลักษณ์**. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2547.
- ประสิทธิ์ ลีปรีชา. ระบบการศึกษาและภาษาในกระบวนการสร้างรัฐชาติไทย. **สังคมศาสตร์:
วารสารทางวิชาการ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่** 19, 1 (2550): 277-
309.
- ปราณี วงษ์เทศ. สำนึกเกี่ยวกับเผ่าพันธุ์ของชาวอุษาคเนย์. ใน **สังคมและวัฒนธรรมในประเทศไทย**
ไทย. หน้า 69-87. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2542.
- ปราโมทย์ ทัศนาศูวรรณ. กินวอกกับอ็อกอแลนใจ. **อนุสาร อ. ส. ท.** 3, 9 (เมษายน 2506): 6-15,
64-73.
- ปราโมทย์ ทัศนาศูวรรณ. แซ่เข้าเลาซี. **อนุสาร อ. ส. ท.** 3, 9 (เมษายน 2506): 30-34, 53-63.
- ปราโมทย์ ทัศนาศูวรรณ. หมู่บ้านแม้วดอยปู่ย. **อนุสาร อ. ส. ท.** 17, 4 (พฤศจิกายน 2519): 6-
17, 66-76.
- ปฤษฎา รัตนพฤกษ์. การเมือง. ใน **แนวคิดพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม**. เชียงใหม่:
ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.
- ปลาย้อ ชนะนนท์. พอค้ำกับพัฒนาการระบบทุนนิยมในภาคเหนือ พ.ศ.2464-2523.
กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ปาฐกถาของผู้แทนราษฎรเรื่องสภาพของจังหวัดต่างๆ. กรุงเทพฯ: สยามคมมิตรภาพไทย-
ญี่ปุ่น, 2539.
- ปิติ วาทยะกร. บันทึกความทรงจำของพระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยะกร): สามสิบห้าปีใน
ชีวิตการดนตรี 2460-2495. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินติ้ง กรุ๊ป, 2533.
- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. ความอิทธิพลอิทธิพลของมโนทัศน์ชาติพันธุ์. **สังคมศาสตร์: วารสารทาง
วิชาการ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่** 19, 1 (2550): 84-228.
- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. วาทกรรมว่าด้วย "ชาวเขา". **สังคมศาสตร์: วารสารทางวิชาการ
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่** 11, 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2541): 92-135.

- ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี. **อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ และความเป็นชายขอบ. ใน ปิ่นแก้ว
เหลืองอร่ามศรี (บรรณาธิการ), อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และความเป็นชายขอบ.
กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2546.**
- ปีเตอร์ กุนสต์ดเตอร์. **ใน สุเทพ สุนทรภักซ์. สังคมและวัฒนธรรมลานนาไทย: รวม
ผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ในภาคเหนือของประเทศไทย. เชียงใหม่: คณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2513.**
- ผดุงแคว้นประจันต์, หลวง. **ลัทธิธรรมนิยมราษฎรภาคอีสาน. ใน ลัทธิธรรมนิยมต่างๆ. เล่ม
1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณาคาร. (เรื่องนี้เดิมชื่อว่าลัทธิธรรมนิยมลาว
ตีพิมพ์ครั้งแรกใน พ.ศ.2461), 2515.**
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ คริส เบเคอร์. **เศรษฐกิจการเมืองไทยสมัยกรุงเทพฯ. เชียงใหม่:
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซิลค์วอร์ม บู้ค, 2539.**
- พงเดช จงกล. **การอพยพชนเผ่าอย่างลงจากภูเขา. เทศาภิบาล. เล่ม 55, ตอนที่ 11 (พฤศจิกายน
2503): 1263-1274.**
- พณิชยศาสตร์วิธาน. **หนังสืออ่านสุขศึกษา สำหรับนักเรียนประถมปีที่ 1. พระนคร:
กระทรวงธรรมการ, 2481.**
- พณิชยศาสตร์วิธาน. **หนังสืออ่านสุขศึกษา สำหรับนักเรียนประถมปีที่ 4. พระนคร:
กระทรวงธรรมการ, 2482.**
- พรรณนิภา วุฒิการณ์. **การศึกษางานสงเคราะห์ชาวเขาของกรมประชาสงเคราะห์ ระหว่าง
ปี 2509-2516. วิทยานิพนธ์ (ร.ม.) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.**
- พวงทอง รุ่งสวัสดิทรัพย์ ภาวครพันธุ์. **สงครามเวียดนาม: สงครามกับความจริงของ 'รัฐไทย'.
กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2550.**
- พ่อเลป่า. **คนปกากะญอ. แปลและเรียบเรียงโดย กัลยา-วีระศักดิ์ ยอดระบำ. นนทบุรี:
สำนักพิมพ์ผีเสื้อ, 2533.**
- พ่อเลป่า. **ปกากะญอ : ข้าคือคน บ้านทีกเหนือทุ่งภูเขาถนนธงชัย. แปลและเรียบเรียงโดย
กัลยา-วีระศักดิ์ ยอดระบำ. กรุงเทพฯ: สายคำ, 2531.**
- พินอ่ำไพ สิริปุชกะ. **ภาพลักษณ์ชนกลุ่มน้อยในนวนิยายไทย: การวิจารณ์เชิงสังคม.
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดี
เปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.**

พิพัฒน์ กระแจะจันทร์. คนชายขอบของสยาม: คนในบังคับ การตั้งรกราก และงานชาติพันธุ์วรรณา ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง สยาม ฝรั่งเศส อินโดจีน ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. จัดโดย หอประวัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศูนย์วิจัยประวัติศาสตร์ ความสัมพันธ์ไทยกับประเทศในเอเชีย ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, ณ ห้องประชุม 105 อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, วันที่ 20 กันยายน 2548. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิพัฒน์ กระแจะจันทร์. เจ้าปู่ฮ้อยสามหรือแสนธานีพิทักษ์: จากบุคคลในประวัติศาสตร์ผู้ผู้นำในตำนานของกลุ่มชาติพันธุ์ในอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ศิลปวัฒนธรรม 27, 7 (พฤษภาคม 2549): หน้า 124-135.

พิพัฒน์ กระแจะจันทร์. แม่ฮ่องสอนบนผืนผ้าใบ: การสร้างประวัติศาสตร์โบราณคดีบนผืนแผ่นดินของคนไร้รัฐ. ในการประชุมประจำปีทางมานุษยวิทยาครั้งที่ 6 รัฐจากมุมมองของชีวิตประจำวัน, ระหว่างวันที่ 28-30 มีนาคม 2550, ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) กรุงเทพฯ.

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร. การทวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. เชียงใหม่: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ, 2545.

พิมลศักดิ์ สุวรรณชาติ. สะเหล่เด "มาฟังเสียงเทวดาดำน้ำพริกกันเถอะ. วิจัยชาวเขา พ.ศ.2512-2516. (มปป).

แพรวไพยม บุญยะผลึก. พจนานุกรมไทย-ฝรั่งเศส. เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ไพฑูริย์ อาจารย์. พระ (ติสโส อ้วน). ลัทธิธรรมนิยมต่าง ๆ ภาคที่ 18 ตอนที่ 1 ว่าด้วยชนชาติไทยแลชาติญ้อ. ใน ลัทธิธรรมนิยมต่าง ๆ. เล่ม 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2515.

ไพฑูริย์ ดัสเช. ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย : เอกภาพกับคอมมิวนิสต์. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

ภราดา (ไม่ทราบนามสกุล). ทรามวัยบนแผ่นปก. คนเมือง 1, 12 (มิถุนายน 2498).

ภักดีกุล รัตนา. ภาพลักษณ์ "ผู้หญิงเหนือ" ตั้งแต่ปลายพุทธศตวรรษที่ 25 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 26. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อารยธรรม. กรุงเทพฯ: ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

ภิศเดช รัชนี้, หม่อมเจ้า. โครงการพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขา. วิจัยชาวเขา 2512-2515.

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. พระบรมราโชวาท พระราชทานแก่คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ลูกเสือโลกภาคตะวันออกเฉียงใต้ และกองลูกเสือชาวเขา, ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน วันพฤหัสบดีที่ 3 กรกฎาคม 2512. กรุงเทพฯ: สำนักพระราชเลขานุการ, 2512ก.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. พระราชดำรัส พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในโอกาสขึ้นปีใหม่ พ.ศ.2512, วันอังคารที่ 31 ธันวาคม 2511. กรุงเทพฯ: สำนักพระราชเลขานุการ, 2511.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. พระราชดำรัส พระราชทานเนื่องในวันงานการศึกษาสัมพันธ์ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษาถนนประสานมิตร, วันเสาร์ที่ 15 มีนาคม 251. กรุงเทพฯ: สำนักพระราชเลขานุการ, 2512ข.

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. พระบรมราโชวาท พระราชทานในโอกาสเสด็จฯ ไปทรงดนตรีที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, วันเสาร์ที่ 6 มีนาคม 2514.

กรุงเทพฯ: สำนักพระราชเลขานุการ, 2514.

มันัส ชันธทัตต์บำรุง, ร.ต.อ. การสงเคราะห์ชาวเขาในภาคเหนือของตำรวจภูธรชายแดน. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2508.

มหาดไทย, กระทรวง. กรมประชาสงเคราะห์. งานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา มติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับชาวเขา (พ.ศ.2502-2521) ผนวก 3. เชียงใหม่: กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, 2521. (อัดสำเนา)

มหาดไทย, กระทรวง. กรมประชาสงเคราะห์. มติคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการชาวเขาและมติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานชาวเขา พ.ศ.2502-2521 ภาคผนวก 3. เชียงใหม่, 2521. (เอกสารลับ)

มหาดไทย, กระทรวง. กรมประชาสงเคราะห์. รายงานการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแก่ชาวเขาทางภาคเหนือ ปี 2509 โดย คณะพระธรรมจาริก รุ่นที่ 2. กรุงเทพมหานคร: กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, 2510.

มหาดไทย, กระทรวง. กรมประชาสงเคราะห์. รายงานการสำรวจทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา ในภาคเหนือของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, 2505.

- มหาตไทย, กระทรวง. กรมประชาสงเคราะห์. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. 0203/11507 ลงวันที่ 17 สิงหาคม 2516 ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย. กระทรวงมหาดไทย, 2516.
- แมคกิลวารี, ดี.ดี.เดเนี่ยล. กิ่งศตวรรษในหมู่คนไทยและคนลาว: อดีตชีวิตของศาสนาจารย์เดเนี่ยล แมคกิลวารี ดี.ดี. แปลโดย จิตราภรณ์ ตันรัตนกุล. กรุงเทพฯ: มติชน, 2544.
- แมคคอย, อัลเฟรด ดับเบิลยู (McCoy, Alfred W.). การเมืองและเฮโรอีน บนถนนสู่อำนาจสายเดียวกัน แปลจาก The Politics of Heroin in Southeast Asia. แปลโดย พิสิฐ วงศ์วัฒนะ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผู้จัดการ, 2537.
- ยัง มีอดแต่ง. ประวัติของชาวม้ง (แม้ว). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2520.
- ยุกติ มุกดาวิจิตร. โครงร่างประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์นิพนธ์หลังยุคคัลงชาติ คลังท้องถิ่น. ศิลปวัฒนธรรม 10, 25 (สิงหาคม 2547): 160-169.
- ยุกติ มุกดาวิจิตร. อ่าน 'วัฒนธรรมชุมชน': วาทศิลป์และการเมืองของชาติพันธุ์นิพนธ์แนววัฒนธรรมชุมชน. กรุงเทพฯ: ฟ้าเดียวกัน, 2546.
- รัตนพร เศรษฐกุล, พิริยะ สีหะกุล และ อุทิศ ชำนิบรรณาการ. สิทธิชุมชนท้องถิ่นชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย: อดีตและปัจจุบัน กรณีศึกษาและปัญหา. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2546.
- ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 88. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชกิจจานุเบกษา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2514.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พระนคร: ราชบัณฑิตยสถาน, 2510.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คส์, 2546.
- รำภี กุลสมบุญ. พี่น้องชาวเขา. นครหลวงฯ: สยาม, 2516.
- รุ่งฤทธิ์ ศยามานนท์. นโยบายรัฐบาลไทย 2475 – 2519. กรุงเทพฯ: เอกสารประกอบการศึกษาของแผนกวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ลำดับที่ 2 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.
- เรขา ทองสวัสดิ์. การอบรมครูโรงเรียนชาวเขาและโรงเรียนตำรวจภูธรชายแดน ปีการศึกษา 2512. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2512.
- แรงงานและสวัสดิการสังคม, กระทรวง. กรมประชาสงเคราะห์. กองสงเคราะห์ชาวเขา. ทำเนียบชุมชนบนพื้นที่สูงในประเทศไทย ปี 2538. กรุงเทพมหานคร: กองสงเคราะห์ชาวเขา, 2538.

- ล. ธรรมพิทักษ์. แผ่นดินฮ้อในยุคนาน. **คนเมือง** 1, 11 (พฤษภาคม 2498ข).
- ล. ธรรมพิทักษ์. อีโก้ที่ดอยเหมย. **คนเมือง** 1, 10 เมษายน 2498ก): 95-100.
- ลำจวน มงคลรัตน์. **ชาวเขา**. พระนคร: บันดาลสาส์น, 2512.
- ลิขิต ธีรเวคิน, บรรณาธิการ. **ชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา, 2511.
- ลิขิต ธีรเวคิน. **วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- วชิรญาณ. **วิธีอังกฤษจัดการปกครองเมืองประเทศราช**. **วชิรญาณ** ตอนที่ 9 เดือนมิถุนายน ร.ศ. 114 (2439): 895-951.
- วันช พุกชะศรี. **ความรู้เกี่ยวกับล้านนาไทยเรื่อง ชาวเขาในดินแดนล้านนา**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการส่งเสริมหนังสือตามแนวพระราชดำริ, 2528.
- วันช พุกชะศรี. **ทรรคนะในการแก้ปัญหาชาวเขา**. **ข่าวสารศูนย์วิจัยชาวเขา** 10, 1 (มกราคม - มีนาคม 2539).
- วรรณ ภัคดี. **ความสำนึกในความเป็นคนไทยของชาวเขา**. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต**, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วิมา โภธิสมบัติ. **ปัญหาชาวเขากับความมั่นคงแห่งชาติ**. **เอกสารวิจัยส่วนบุคคลในลักษณะวิทยุทศศาสตร์** วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2534.
- วสันต์ ปัญญาแก้ว. **พัฒนาการของศาสตร์ทางสังคม**. ใน **แนวคิดพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม**. เชียงใหม่: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.
- วสันต์ ปัญญาแก้ว. **Ethnography ว่าด้วยภาพบางส่วนของแนวโน้มการศึกษาของชาติพันธุ์** **วรรณ** ปลายศตวรรษที่ 20. **สังคมศาสตร์** 11, 1 (ตุลาคม - ธันวาคม 2541): 76-90.
- วิภาคภูวดล, พระ. **สุมาลี วีระวงศ์ (แปล)**. **บันทึกการสำรวจและบุกเบิกในแดนสยาม**. กรุงเทพฯ: กรมแผนที่ทหาร, 2533.
- วิมล ศิริไพบูลย์ (ทมยันตี). **แก้วกลางดง**. กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม, 2540.
- วิไลเลขา ถาวรธนสาร. **ชนชั้นนำสยามกับการรับวัฒนธรรมตะวันตก**. พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, 2545.
- วิวัฒน์ มุ่งการดี. **ไทยกับสหรัฐอเมริกาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2**. ใน **ทรงศรี อาจอรุณ และคณะ**, **ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ.2376-พ.ศ.2493**. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา, 2519.
- ศรีนคร (นามแฝง). **ลาสุเฝ้าเจ้าสำราญ**. **คนเมือง** 2, 2 (สิงหาคม 2498): 19-28.
- ศรีฟ้า มหาวรรณ. **ใต้ฟ้าสีคราม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2520.

ศานติ ภัคดีคำ. **สุนทรภู่ ในประวัติศาสตร์สังคมรัตนโกสินทร์ มุมมองใหม่: ชีวิตและผลงาน.** กรุงเทพฯ: มติชน, 2550.

ศิวพร ณ ถลาง. **ตำนานสร้างโลกของคนไทย: ตัวอย่างการศึกษาวัฒนธรรมจากตำนาน. ใน สังคมและวัฒนธรรมในประเทศไทย, หน้า 88-115.** กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2542.

ศิลปากร, กรม. **ชีวิตและงานของสุนทรภู่.** กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, 2518.

ศิลปากร, กรม. **ลัทธิธรรมนิยมต่างๆ. เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 5.** กรุงเทพมหานคร: เจริญรัตน์การพิมพ์, 2515.

ศิลปากร, กรม. **หอพระสมุควชิรญาณสำหรับพระนคร.** กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, 2540.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมตำรา. **ภูมิศาสตร์ประเทศสยาม. พระนคร: กรมตำรากระทรวงศึกษาธิการ, 2468.**

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. **งานด้านการศึกษาของชาวเขา. วิจัยชาวเขา 2512-2515.** กรุงเทพมหานคร: ชมรมศึกษาและวิจัยชาวเขา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

ศูนย์นิสิตและนักศึกษาแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์และวรรณคดีสยาม. **ชำระประวัติศาสตร์กรณีตุลาและพฤษภาทมิฬ.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประกฤษ, 2543.

ศูนย์สนเทศการเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ภาคเหนือ.

ทรัพยากรธรรมชาติภาคเหนือ. เชียงใหม่: สำนักงาน, 2526.

สงวน โชติสุขรัตน์. **ตำนานเมืองเหนือ. เล่ม 2. เชียงใหม่: รัตนगर, 2498.**

สงวน โชติสุขรัตน์. **เที่ยวเมืองเหนือและวัฒนธรรมประเพณีของเมืองเหนือ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2505.**

สงวน โชติสุขรัตน์. **นำเที่ยวเชียงใหม่-ลำพูน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2514.**

สงวน โชติสุขรัตน์. **รวมสารนิยายไทย. พระนคร: โอเดียนสโตร์, 2515.**

สง่า กาญจนาคพันธุ์ (ขุนวิจิตรวาทการ หรือ พลตรี พลวงวิจิตรวาทการ). **ปาฐกถาประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2516.**

สง่า กาญจนาคพันธุ์ (ขุนวิจิตรวาทการ หรือ พลตรี พลวงวิจิตรวาทการ). **หลักไทย. กรุงเทพฯ: หจก.บำรุงสาส์น, 2516.**

สถาบันวิจัยชาวเขา. **มติคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการชาวเขา และมติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานชาวเขา (พ.ศ.2502-2519).** เชียงใหม่, 2521. (อัดสำเนา)

- สถาบันวิจัยชาวเขา. **สรุปผลการดำเนินงานประจำปี 2538**. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยชาวเขา, 2538.
- สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. **ตำนานครุภาคริวิชัยแบบพิสดาร และตำนานวัดสวนดอก**. เอกสารวิชาการร่วมสมโภช 700 ปีเชียงใหม่ อันดับที่ 4. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537.
- สนั่น วงศ์พัฑฒันท์. **การพัฒนาชาวเขาให้เป็นคนไทยเพื่อความมั่นคงของชาติ**. วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, 2516.
- สนิท วงศ์ประเสริฐ. **สังคม-เศรษฐกิจการเกษตรของชาวเขาเผ่ามูเซอ (ดำ)**. คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ: ศูนย์วิจัยชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่ กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, 2522.
- สมเกียรติ วันทะนะ. **เมืองไทยยุคใหม่: สัมพันธภาพระหว่างรัฐกับประวัติศาสตร์ล้านนา**. ใน สมบัติ จันทร์วงศ์ และชัยวัฒน์ สถาอานันท์ (บรรณาธิการ), **อยู่เมืองไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- สมโชค สวัสดิ์รักษ์. **ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า-กะเหรี่ยง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2540.
- สมภพ ลาขโรจน์ และคณะ. **ความสัมพันธ์ทางสังคม-เศรษฐกิจระหว่างชาวเขากับจีนฮ่อ**. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, 2528.
- สมิธ, เฮอริเบิร์ต วาริงตัน. **ห้าปีในสยาม**. เล่ม 1. แปลและเรียบเรียงโดย เสาวลักษณ์ กิษานนท์. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2544.
- สมุดราชบุรี**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สมาคมมิตรภาพญี่ปุ่น-ไทย ด้วยความร่วมมือของสถาบันจักรวาลวิทยา, 2550.
- สร้อยดี อ่องสกุล. **ประวัติศาสตร์ล้านนา**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นต์ติ้ง, 2544.
- สรินยา คำเมือง. **การเสวนาว่าด้วยเรื่องชื่อเรียกกลุ่มชาติพันธุ์ "ลัวะ"**. **จดหมายข่าวศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)** 10, 52 (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2550).
- สอ เสถบุตร. **ดิ๊กชันนารี ไทย-อังกฤษ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- สามารถ ศรีจำนงค์. **กักมิดังในเมืองไทย: ยามเฝ้าประตูด้านเหนือ**. **จุลสารโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์** 3, 1 (ตุลาคม – ธันวาคม 2518): 11-19.
- สายชล สัตยานุรักษ์. **ประวัติศาสตร์ความคิด "ชาติไทย" กระแสหลัก**. ใน **ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, วัลย์วิภา บุรุษรัตนพันธุ์ (บรรณาธิการ), ประวัติศาสตร์ความคิดไทยกับแนวคิดชุมชน**. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์, 2550.

- สายชล สัตยานุรักษ์. สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ การสร้างอัตลักษณ์ "เมืองไทย" และ "จีน" ของชาวสยาม. เชียงใหม่: มติชน, 2546.
- สาวิตรี คทวณิช. วาทกรรมศึกษาเพื่อการวิจัยทางสังคม: กรอบทฤษฎีเพื่อการวิจัยเชิงประจักษ์. ใน กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และจันทิมา เขียวมานนท์ (บรรณาธิการ), **มองสังคมไทย ผ่านวาทกรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ. **ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, 2518ข.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ. **ชาวเขาเผ่ามูเซอ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, 2518ฉ.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ. **ชาวเขาเผ่าม้ง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, 2518ง.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ. **ชาวเขาเผ่าเย้า**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, 2518จ.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ. **ชาวเขาเผ่าลีซอ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, 2518ค.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ. **ชาวเขาเผ่าอาก้อ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, 2518ก.
- สำนักพิมพ์มติชน. **พจนานุกรม ฉบับมติชน**. กรุงเทพฯ: มติชน, 2547.
- สำนักราชเลขาธิการ. **พระราชกรณียกิจ ประจำปี 2511**. กรุงเทพฯ: สำนักราชเลขาธิการ, 2512.
- สิทธิานต์ รักษ์ประเทศ. **พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยวันนี้**. กรุงเทพฯ: พัทักษ์ ประชา, 2523.
- สุดสาย หัสติน, พ.อ. กองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์: **งานช่วยเหลือชาวเขา, วิจัยชาวเขา 2512-2515**. กรุงเทพฯ: ชมรมศึกษาและวิจัยชาวเขา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2517.
- สุเทพ สุนทรภัสส์. "คนเมือง" ความสำนึกและการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทยเหนือ ในบริบทการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ การเมือง และสังคม. **ศิลปวัฒนธรรม** 25, 1 (พฤศจิกายน 2546): 70-89.
- สุเทพ สุนทรภัสส์. **ชาติพันธุ์สัมพันธ์: แนวคิดพื้นฐานทางมานุษยวิทยาในการศึกษาอัตลักษณ์ กลุ่มชาติพันธุ์ ประชาชาติ และการจัดองค์การความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์**. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, 2548.

- สุเทพ สุนทรภัสส์. **มานุษยวิทยากับประวัติศาสตร์**. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, 2548.
- สุนทร ชุตินทรานนท์. **บุเรงนองกะยอติพนรธา**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2539.
- สุพรรณิ กาญจน์ขัติติ. **บทบาทของมิชชันนารีอเมริกันในประเทศไทย. ใน ทรงศรี อาจอรุณ และคณะ, ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ.2376-พ.ศ.2493**. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา, 2519.
- สุภาภรณ์ จรัสพัฒน์. **ภาษีฝิ่นกับนโยบายด้านการคลังของรัฐบาลไทย พ.ศ.2367-2468**. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต, ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- สุภาภรณ์ อัสฎมงคล. **ภาพลักษณ์ล้านนาผ่านสายตาข้าหลวงพิเศษชาวเบลเยียมสมัย ร.5. ใน ผู้หญิงกับความรู้ 4: รัฐ เรื่องเล่า และแนวคิดสกุลหลังอาณานิคม**. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการประเพณีสตรีศึกษาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 4, โครงการสตรีและเยาวชนศึกษา สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ท่าพระจันทร์), 19-20 ธันวาคม 2545, กรุงเทพฯ.
- สุมิตร ปิติพัฒน์. **ความเป็นคนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2544.
- สุรพล จุลละพราหมณ์. **ย่อเอกสารวิจัยเรื่อง นโยบายและการดำเนินงานพัฒนาชาวเขาเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ. ชาวเขา โดย ขจัดภัย บุรุษพัฒน์**. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา, 2514.
- สุรศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา. **ลัทธิธรรมนิยมต่างๆ ภาค 5 : ว่าด้วยชาวป่าชาติต่างๆ. ใน ลัทธิธรรมนิยมต่าง ๆ**. เล่มที่ 1. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2515.
- สุรศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา, (เจิม แสง-ชูโต). **ว่าด้วยคนป่าชาติต่างๆ. วชิรญาณ** เล่ม 5, แผ่น 44, วันอาทิตย์ที่ 1 เดือนสิงหาคม ร.ศ.109 (พ.ศ.2432), 2434ก.
- สุรศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา, (เจิม แสง-ชูโต). **ว่าด้วยคนป่าชาติต่างๆ. วชิรญาณ** เล่ม 5, แผ่น 45, วันอาทิตย์ที่ 24 เดือนสิงหาคม ร.ศ.109 (พ.ศ.2432), 2434ข.
- สุรศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา, (เจิม แสง-ชูโต). **ว่าด้วยคนป่าชาติต่างๆ. วชิรญาณ** เล่ม 5, แผ่น 46, วันอาทิตย์ที่ 31 เดือนสิงหาคม ร.ศ.109 (พ.ศ.2432), 2434ค.
- สุรศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา, (เจิม แสง-ชูโต). **ว่าด้วยคนป่าชาติต่างๆ. วชิรญาณ** เล่ม 5, แผ่น 47, วันอาทิตย์ที่ 7 เดือนกันยายน ร.ศ.109 (พ.ศ.2432), 2434ง.
- สุรศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา, (เจิม แสง-ชูโต). **ว่าด้วยคนป่าชาติต่างๆ. วชิรญาณ** เล่ม 5, แผ่น 48, วันอาทิตย์ที่ 1 เดือนกันยายน ร.ศ.109 (พ.ศ.2432), 2434จ.
- สุริชัย หวันแก้ว. **กระบวนการกลายเป็นคนชายขอบ**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2546.

- เสาวภา ภาวะพฤติ. ปัญหาการปกครองของไทยในประเทศราชหลวงพระบาง และ
หัวเมืองลาว ระหว่างปี พ.ศ.2431-2446. วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, 2522.
- โสภณ ชานะมูล. วาทกรรมเรื่อง "ชาติไทย" ของปัญญาชนหัวก้าวหน้า ระหว่าง พ.ศ.2490-2505.
วารสารธรรมศาสตร์ 24, 2 (มิถุนายน 2549): 42-111.
- โสมนิมิตต์ จำกัต์, บริษัท. เชียงใหม่. พระนคร: โสมนิมิตต์, 2512.
- หอพระสมุดวชิรญาณ. วิธีอังกฤษจัดปกครองเมืองประเทศราช. วชิรญาณ ตอนที่ 9, มิ.ย., ร.ศ.
114 (พ.ศ.2438), 2538.
- อ.ไชยปราการ (นามแฝง). มุเซอร์คริสเตียนเหนือดอยผ้าห่มปก. คนเมือง 1, 11 (พฤษภาคม
2498): 98-106.
- เอนก นาวิกมูล. ถ่ายรูปเมืองไทยสมัยแรก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงแดด, 2530.
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. อัตลักษณ์. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2546.
- อมรา พงศาพิชญ์. วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์: วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษย
วิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และพัฒนาการทาง
การเมืองในภาคเหนือของไทย หลังสงครามโลกครั้งที่ 2. เชียงใหม่: ภาควิชา
ประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2534. (อัดสำเนา)
- อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของชนชั้นผู้นำไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 4 –
พ.ศ.2475. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. นิเวศประวัติศาสตร์: พรหมแดนความรู้. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบ
ไฟ, 2545.
- อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. "มือที่สาม" ในประวัติศาสตร์การเมืองไทย. กรุงเทพฯ: งานวิจัยชุดการ
จัดการ "ความจริง" ในสังคมไทย สำนักงานสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2550.
- อรวรรณ ทับสกุล. หลวงพ่ออุตตมะ: หลวงพ่อใหญ่ของชาวมอญ. กรุงเทพฯ: มติชน, 2547.
- อรษา เจริญศิลป์. การดำเนินงานกับชาวเขาโดยหน่วยพัฒนาและสงเคราะห์เคลื่อนที่.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515.
- อรัญญา ศิริผล. ผื่นกับคนม้ง: พลวัตความหลากหลายและความซับซ้อนแห่งอัตลักษณ์ของคน
ชายขอบ. ใน ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี (บรรณาธิการ), อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และความ
เป็นชายขอบ. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2546.

- อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว. คนเชียงใหม่. ใน **เจ้าฝ่ายเหนือกับงานวัฒนธรรม**. เชียงใหม่: สภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่, 2544.
- อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว, ชลธิรา สัตยาศึกษา, สมบัติ บุญคำเยื้อง และ ลมุล จันทน์หอม. **สิทธิชุมชนท้องถิ่นพื้นเมืองดั้งเดิมล้านนา: กรณีศึกษาชุมชนลัวะ ยวน ลื้อ ปกาเกอญอ (กะเหรี่ยง) ในจังหวัดน่าน เชียงราย และเชียงใหม่**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2546.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. **ความเป็นชาติพันธุ์. ใน แนวคิดพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม**. เชียงใหม่: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2548.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. **ทฤษฎีและวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม: การทะลุกรอบและกับดักของความคิดแบบคู่ตรงกันข้าม**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2548.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. บทอภิปราย: **ทฤษฎีตะวันตกกับความเป็นจริงในสังคมไทย**. ใน **ขวัญชีวิต บัวแดง และอภิญา เพ็ญฟูสกุล (บรรณาธิการ), ข้ามขอบฟ้า: 60 ปี ชีเกฮารุ ทานาเบ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2550.
- อาภรณ์ อินทรपालิต. **ขุนทัพเวียงคอย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2545ก.
- อาภรณ์ อินทรपालิต. **ศึกแม่ว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2545ข.
- อาร์เซอร์, ดับบลิว เจ. ประเทศสยาม รายงานฉบับที่ 1 (พ.ศ.2435) รายงานการเดินทางสำรวจที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง. ใน **รวมเรื่องแปลหนังสือและเอกสารทางประวัติศาสตร์ ชุดที่ 2**. แปลโดย พรพรรณ ทองตัน. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2532.
- อาร์เซอร์, ดับบลิว เจ. รายงานการเดินทางท่องเที่ยวมณฑลเชียงใหม่ ประเทศสยาม. ใน **รวมเรื่องแปลหนังสือและเอกสารทางประวัติศาสตร์ ชุดที่ 2**. แปลโดย นันทนา ตันติเวส. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2532.
- อารมณี วิไล. สามเฝ้าบนดอยมูเซอร์. **อนุสาร อ.ส.ท.** 5, 1 (สิงหาคม 2507): 8-11, 69-71.
- อำนวยการปฏิบัติ. **ฝันในเมืองไทยผลพวงแห่งความสำเร็จ. จุลสารโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์** 3, 1 (ตุลาคม – ธันวาคม 2518): 4-10.
- อุดมชัย เสถียรมาศ. สามเฝ้าบนดอยมูเซอร์. **อนุสาร อ.ส.ท.** 17, 10 (พฤษภาคม 2520): 29-31, 59-61.
- แอมอนิเย, เอเจียน. **บันทึกการเดินทางในลาว ภาคหนึ่ง พ.ศ.2438**. เชียงใหม่: โครงการผลิตเอกสารส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.

ภาษาต่างประเทศ

- Anderson, B. *Imagined Communities*. USA: Verso, 1991.
- Cupet, Captain P. *Among the tribes of Southern Vietnam and Laos: 'wild' tribes and French politics on the Siamese border (1891)*. Bangkok: White Lotus Press, 1998.
- Cupet, Captain P. *Travels in Laos and among the Tribes of Southeast Indochina*. Bangkok: White Lotus Press, 2000.
- Cushing, D.D., J.N. *Elementary Handbook of the Shan Language*. Rangoon, 1888.
- Duara, P. Postcolonial History. In L. Krammer and S. Maza (eds.), *A Companion to Western Historical Thought*. Blackwell Publishing, 2006.
- Geddes, W. R. The Hill-Tribes of Thailand. *SEATO RECORD* (December 1965).
- Hall, S. *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: SAGE, 1997.
- Harmand, F.J. *Laos and the Hilltribes of Indochina*. Bangkok: White Lotus Press, 1997.
- Hearn, R. M. *Press Clippings: Northern Thailand. 1972-1974*. Auburn. New York: Thailand Book, 1974.
- Keyes, C. F. The Nation-state and the politics of indigenous minorities reflections on ethnic insurgency in Burma. A paper presented at a conference on **Tribal Minorities and the State**, organized by the Harry Frank Guggenheim Foundation in Istanbul, February 21-25 1994.
- Mark, T. A. The Meo Hill-Tribe Problem in North Thailand. *Asian Survey*. October 1973.
- McKinnon, J. and Bhruksasri, W., eds. *Highlanders of Thailand*. Singapore: Oxford University Press, 1983.
- Munslow, Alun. *The Routledge Companion to Historical Studies*. Second Edition. London: Routledge, 2006.
- O'Brien, M. and Lyman, R. L. *Applying Evolutionary Archaeology: A Systematic Approach*. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers, 2000.
- Oxford University. *Oxford Advance Learner's Dictionary*. Seventh Edition. UK: Oxford University Press, 2005.
- Pickering, M. *Stereotyping: the Politics of Representation*. Houndmills: Palgrave, 2001.

- Prachakij-karacak, Phraya (พระยาประชาภิจักรจักร). *Some Languages of Siam by Phraya Prachakij-karacak (ว่าด้วยภาษาต่างๆ ในสยามประเทศ)*. Traslated and annotated by David Thomas and Sophana Srichampa. Bangkok: Institute of Language and Culture for Rural Development, Mahidol University, 1995.
- Rolnick, H. and Mahapaurya, T. *Communists Infiltrate Northern Hill Tribes, from How the Newspaper Talk About US*. Bangkok: Ministry of Interior/Department of Public Welfare/Hill Tribe Welfare Division, 1968.
- Said, E. *Orientalism*. UK: Penguin Books, 1995.
- Sharer, R. J. and Ashmore, W. *Archaeology: Discovering Our Past*. USA: Mayfield Publishing Company, 1987.
- Tapp, N. *Thailand Government Policy Towards the Hill-Dwelling Minority Peoples in the North of Thailand 1959-76*. London: M.A. Thesis, School of Oriental, African Studies, 1979.
- Thomas, N. *Colonialism's Culture: Anthropology, Travel and Government*. UK: Policy Press, 2003.
- Winichakul, T. *Siam Mapped: A History of the Geo-Body of a Nation*. Chiang Mai: Silkworm Books, 1994.
- Winichakul, T. *The Other Within: Ethnography and Travel Literature from Bangkok Metropolis to Its Periphery in the Late Nineteenth Century Siam*. Paper presented in *The Fifth International Conference on Thai Studies, SOAS, University of London*, 4-10 July 1993.
- Winichakul, T. *The Other Within: Travel and Ethno-Spatial Differentiation of Siamese Subjects 1885-1910*. In Andrew Turton (ed.), *Civility and Savagery: Social Identity in Tai States*, pp. 38-62. UK: Curzon Press, 2000.
- Young, G. *The Hilltribes of Northern Thailand*. New York: AMS Press, 1982.

เว็บไซต์

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. <http://www.tat.or.th/aboutdet.asp?id=2> (26 สิงหาคม 2550).
- ราชบัณฑิตยสถาน. <http://rirs3.royin.go.th/dictionary.asp>. (5 สิงหาคม 2550).
- สำนักพระราชพิธีการ. http://www.ohmpps.go.th/prabrmbrachowat.php?id_head=4. (5 เมษายน 2551).

Wikipedia Encyclopedia. Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Social_Darwinism.
(2007, September 10).

Wikipedia Encyclopedia. Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Three-age_system.
(2007, September 10).

Wikipedia Encyclopedia. Available from: <http://en.wikipedia.org/wiki/Hegel>. (2007,
February 21).

Wikipedia Encyclopedia. Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/The_White_Man's_Burden. (2008, April 5).

หนังสือพิมพ์

การแทรกซึมชาวเขาของฝ่ายคอมมิวนิสต์. 28 กันยายน 2508. **นิตยสารคนเมือง**: 3.

จัดนิทรรศการชาวเขาคั้งแรกที่พัทธา มีเสื้อผ้าเครื่องใช้งานฝีมือขายราคาถูก. 7 มกราคม 2520.
ไทยรัฐ: 9-10.

ชาวเขาทำลายป่าที่อำเภอแม่แจ่ม. 14 กันยายน 2508. **นิตยสารคนเมือง**: 6, 29, 32.

ชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง 2 หมู่บ้านร้องทุกข์. 12 เมษายน 2517. **ไทยรัฐ**: 7, 14.

ย้ายถิ่นมุเซอแดง. 1 มกราคม 2498. **นิตยสารคนเมือง**: 14-15, 18-19, 23-24.

แม่แดง โจมตีทับเบิก, บ้านห้วยทรายเหนือ 3 ด้าน ทหารยิงถล่มด้วยปืนไร้แรงสะท้อนตายยับ ส่ง
หน่วยกล้าตาย ตัดเส้นทางลำเลียงภูพาน. 25 ธันวาคม 2511. **ไทยรัฐ**.

แหวกวงล้อมสังหาร "แม่แดง" นับสิบ เลือดไทยทาแผ่นดินอีก 8. 19 ธันวาคม 2511. **เดลินิวส์**.

ระบุชาวเขาคือตัวการทำลายป่าไม้. 12 กุมภาพันธ์ 2529. **ไทยนิวส์**.

ผลักดันชาวเขาก่อนออกตัวการทำลายป่าเหียน. 3 มิถุนายน 2529. **ไทยรัฐ**.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ-นามสกุล พัทธน์ กระแจะจันทร์
 ที่อยู่ปัจจุบัน 275/ซ ถ.โสมนัสสมรรคา ต.ท่าฉลอม อ.เมือง จ.สมุทรสาคร
 E-mail: pipad_k@yahoo.com
 วันเดือนปีเกิด 27 กรกฎาคม 2521

ประวัติการศึกษา

2546-2551 ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ สาขา
 ประวัติศาสตร์ไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2541-2544 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (โบราณคดี) เกียรตินิยมอันดับ 1
 ภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ทุนที่เคยได้รับ

2550 ทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2550 Henry Luce Foundation/ACLS Grants to Individuals in
 East Asian Archaeology and Early History, Summer Field
 School Scholarships (East and Southeast Asia), 2006-
 2007, American Council of Learned Societies, USA,
 (Participated in: SMU (Southern Methodist University)
 Archaeological Field School, Summer 2007, Texas, USA)
 2548 ทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช 2547 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

2551 เจ้าหน้าที่วิชาการ บริษัท บันลือ พับลิเคชันส์ จำกัด
 2545-2550 ผู้ช่วยนักวิจัยด้านโบราณคดี โครงการโบราณคดีบนพื้นที่สูงใน
 อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน, (สกว.)